

Doktorn och körkortet

Vägverket har haft i uppdrag från regeringen att i samråd med Socialstyrelsen se över om det går att förbättra dagens system för läkares skyldighet att anmäla medicinskt olämpliga bilförare. En rad förslag har lagts fram av verket i ett betänkande tidigare i år.

En väsentlig förändring som föreslås är att läkare ska kunna anmäla till länsstyrelsen ifall en körkortshavare inte fullföljer en utredning av körkortshavarens medicinska förhållanden som läkaren föreslagit. Det ska då ha funnits särskild anledning att av medicinska skäl ifrågasätta ett fortsatt körkortsinnehav.

Läkarförbundet, som remissbehandlat Vägverkets förslag, tillstyrker det föreslagna tillägget i nuvarande lagstiftning. Man betonar emellertid att tillägget handlar om en möjlighet – inte en skyldighet – för läkaren att göra en sådan anmälan till länsstyrelsen.

Ett problem som uppmärksammats i verkets utredning är resurserna för trafikmedicinska utredningar och läkarnas förutsättningar att göra sådana bedömningar. I läkares grundutbildning är undervisning om trafikmedicin mycket knapp.

I utredningen föreslås därför åtgärder som ska kunna förbättra kunskapen i dessa frågor bland både blivande läkare och färdiga specialister. Detta är självklart något som Läkarförbundet bara kan hälsa med tillfredsställelse.

En komplikation är emellertid hur främst primärvården ska kunna klara av det ökade arbete som förslagen för med sig. Trafikmedicinska bedömningar kräver tid för att bygga en förtroendefull relation mellan läkare och patient – en förutsättning för att dessa ofta känsliga frågor ska hanteras på ett bra sätt.

Läkarförbundet understryker därför vikten av att primärvården ges en trovärdig dimensionering för att klara även denna uppgift – kravet är minst en heltidsarbetande läkare per 1 500 invånare. Tyvärr kan man befara en fortsatt läkarbrist inom primärvården under lång tid framöver.

En annan resurs på det trafikmedicinska området som Vägverket föreslagit är inrättandet av ett rikstäckande system med s k trafikmedicinska centrum och enheter. Dessa skulle kunna ge stöd även till läkare i primärvården i frågor om lämplighet för körkort.

Detta är en mycket angelägen förstärkning för arbetet med lämplighetsprövningar. Förbundet pekar på att man härvid bör ta till vara den körkortsmedicinska verksamhet som redan finns på vissa håll, t ex vid länsdelssjukhusens enheter för demensutredningar.

Vägverket vill närmare utreda möjligheten att införa ett system med periodiska hälsodeklarationer som

lämnas av förarna själva. Sådana deklARATIONER skulle kunna avkrävas i samband med 10-årsförnyelsen av körkort för förare över en viss ålder.

Läkarförbundet framhåller i sitt remissvar att ett sådant system borde införas snarast möjligt. Det skulle ge förarna en ökad medvetenhet kring sambandet mellan hälsa och trafik. Detta bör i sin tur även underlätta för läkare att ta upp frågan om medicinsk lämplighet.

I ett avseende är Läkarförbundet starkt kritiskt mot Vägverkets förslag. Det gäller tanken att HSAN ska kunna pröva fall av utebliven journalföring av s k muntliga körförbud samt fall där läkare underlåtit att anmäla olämplighet till länsstyrelse då sådan skyldighet finns.

Detta är inte förenligt med intentionen i dagens lagstiftning om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. För att disciplinära åtgärder ska kunna vidtas krävs att en förseelse måste ha haft direkt betydelse för patientsäkerheten.

Läkarförbundet erinrar om vad som direkt uttalats i lagens förarbeten, dvs att sjukvårdspersonalens särskilda disciplinansvar inte ska täcka mer än vad »som är motiverat med hänsyn till patienternas intresse av att få en god och säker vård«.

Förbundet ifrågasätter också om sjukvården ska belastas med skyldighet att följa upp och ompröva muntliga körförbud även om återbesök inte är medicinskt motiverat. Det bör räcka med att patienten själv kan kontakta läkare för en förnyad bedömning av de medicinska skälen för förbudet.

»Läkarförbundet, som remissbehandlat Vägverkets förslag, tillstyrker det föreslagna tillägget i nuvarande lagstiftning. Man betonar emellertid att tillägget handlar om en möjlighet – inte en skyldighet – för läkaren att göra en sådan anmälan till länsstyrelsen.«

UNO KÄÄRIK
ledarredaktör

Cosmic stort problem

UsersAward har tillsammans med Vårdförbundet, Läkarförbundet, SKTF och Kommunal kompletterat sin tidigare utgivna Vård-IT-karta med en undersökning av journalsystemet Cambio Cosmic. Cosmic har ett delvis nytt koncept, med ett gemensamt IT-system för primärvård och sjukhusverksamheter, men med utbytbara komponenter. Införandet av Cambio Cosmic har dock medfört stora problem för verksamheterna, användarna och patienterna.

Undersökningen visar att användarna har generellt dåliga erfarenheter av Cosmic. Listan över problem som användarna rapporterar är mycket lång. Läkarna rapporterar att systemet är så långsamt att det är ett arbetsmiljöpro-

blem. Kritik riktas mot såväl journal som läkemedelsmodul. Användarna har svårt att få överblick över relevanta patientdata, och läkemedelsdelen innebär fara för patientsäkerheten. Huvudorsaken till problemen är avsaknad av verksamhetsstyrning, bristande kvalitetssäkring av förbättringsarbetet och systemutvecklingen och ofullkomliga tekniska lösningar.

Arbetsmiljön måste beaktas vid införandet av nya IT-system. Det är av största vikt att användare med god verksamhetskunskap engageras vid införandet av nya datajournalssystem. Införandet av Cambio Cosmic brister i detta avseende.

Benny Ståhlberg

2:e vice förbundsordförande
ordförande i Rådet för IT-frågor

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm